

Teleki Sámuel országos földrajzverseny

Társadalomföldrajz – X-XI. osztályos tanulók számára

2012. május 5.

Concursul național de geografie „Teleki Sámuel”

Geografie umană clasele X-XI.

5. mai. 2012

Megoldások/Javítókulcs

I. Nevezd meg a következő fogalmakat!

12 pont

- a. Tengertől elhódított földek Hollandiában.
- b. A színes bőrű lakossággal szemben alkalmazott diszkriminatív politika volt a Dél-afrikai Köztársaságban.
- c. Olyan állam, amelyet minden oldalról egy másik állam szárazföldi területe zár körül.
- d. A városok számának, a városi lakosságnak és a városi életformának a terjedése.
- e. A népesség nagyon gyors és nagyon nagy számbeli növekedése.
- f. Várostömörülés szempontjából ez a Rhur-vidéke is.
- g. Az alumínium „érce”.
- h. Magas szellemi tőkével rendelkező személyek „elcsábítása”.
- i. Félkör alakú várostömörülés Hollandiában.
- j. Az Európai Unió 11 tagja 1999-ben az Euro bevezetésével hozta létre.
- k. Az USA, Kanada és Mexikó között létrejött kereskedelmi-gazdasági együttműködés.
- l. Nagyváros körül elhelyezkedő városkák, annak vonzáskörzetében tartoznak, alvóváros szerepet is betölthetnek.

- a. polderek
- b. apertheid
- c. enklávó
- d. urbanizáció
- e. népességrobbanás
- f. konurbáció

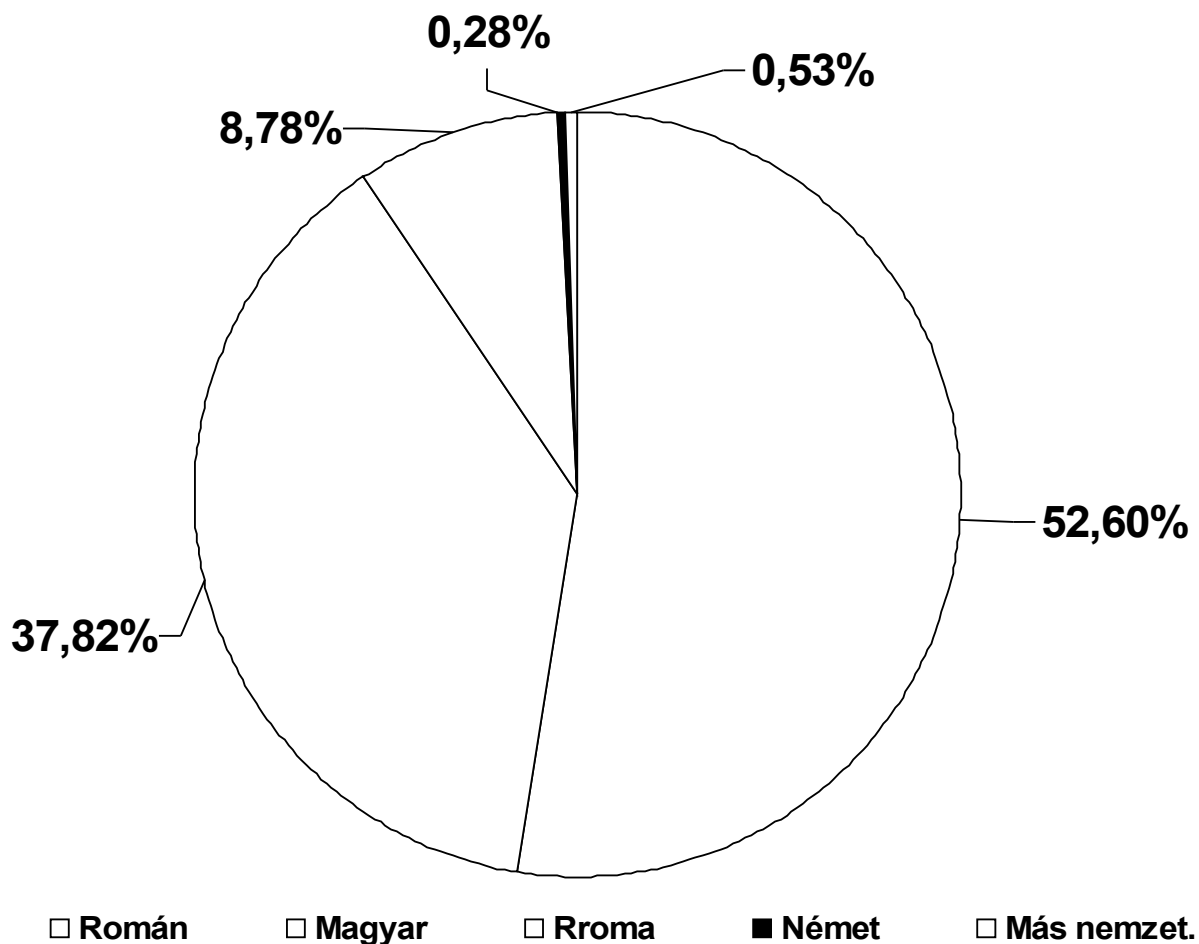
- g. bauxit
- h. brain drain
- i. Randstad
- j. monetáris unió
- k. ALENA/NAFTA
- l. bolygóváros

II. Maros megyében a 2011-es népszámlálás alapján 279488 román, 200989 magyar, 46637 roma, 1471 német és 2795 más nemzetiségű lakos élt. **Ábrázold a nemzetiségek arányát kördiagram segítségével! A kör átmérője 10 cm.**

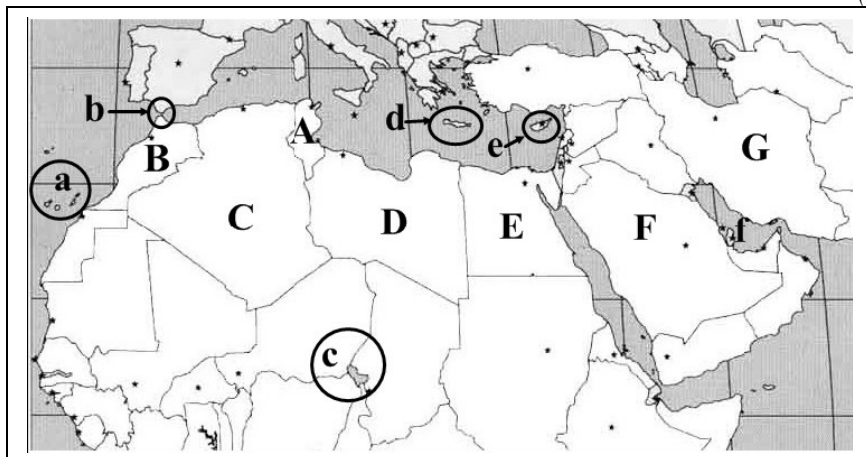
13 pont

- A százalékok helyes kiszámolása 2 pont
- Adott méretek betartása 3 pont
- Cím 2 pont
- Diagram jelkulcsa 2 pont
- Az értékek feltüntetése a diagramon 2 pont
- A körcikkek kontrasztos(jól érzékelhető) kitöltése 2 pont

Maros megye lakosságának nemzetiségi megoszlása, 2011

III. Tanulmányozd a térképvázlatot, majd old meg a hozzá kapcsolódó feladatokat! **25 pont**
(minden helyes beírás 1 pont)

a) Nevezd meg, mely szigetcsoportot jelöli a térképvázlatba írt **a** betű? **Kanári-szigetek**
Mely országhoz tartozik politikailag ez a szigetcsoport? **Spanyolország** **2 pont**

b) Nevezd meg a térképen az alábbi kisbetűkkel jelölt tájakat, vízrajzi elemeket! Írd nevüket a pontozott vonalra!

b: **Gibraltár**-szoros c: **Csád**-tó d: **Kréta** e: **Ciprus** f: **Perzsa**- öböl **5 pont**

c) Mely kisbetűkkel jelölt földrajzi helyek kapcsolhatóak az alábbi országokhoz? Írd a megfelelő betűjelet az ország neve melletti pontozot vonalra!

Görögország: **d, e** **3 pont**

Nagy-Britannia: **b**

c) Mely nagybetűk jelölik a térképvázlatban az alábbi országokat? Írd a megfelelő nagybetűt az ország neve melletti pontozot vonalra!

Líbia: **D** **2 pont**

Algéria: **C**

d)

1. Neveze meg az **E** betűvel jelölt ország legnagyobb folyóját! **Nilus** **5 pont**

2. Mi a fővárosa az **F** betűvel jelölt országnak? **Rijád**

3. Nevezd meg a **B** betűvel jelölt ország legnagyobb városát! **Casablanca**

4. Jellemzően mely vallás követői az **A** betűvel jelölt ország lakói? **iszlám**

5. Nevezd meg úgy a B, mint a C országgal is határos állam fővárosát! **El-Aaiun**

e) Döntsd el, hogy a térképen nagybetűvel jelölt országok közül melyekre igazak az alábbi állítások!

Írd az állítások után az ország betűjelét! *Egy állítás mellé csak egy betű kerülhet!* **5 pont**

a) Fővárosa Teherán.	G
b) Ebben az országban találjuk a zarándokvárost, Mekkát.	F
c) Villamosenergia-termelésének jelentős része az asszuáni Nagy-gát víz-erőművéből származik.	E
d) Jelentős városa Alexandria.	E
e) iszlám vallású, de nem arab lakosú ország	G

f) Mely kisbetűvel jelölt sziget konfliktusok színtere? **Ciprus** **3 pont**

Melyik két ország került szembe a fenti konfliktus miatt ? **Görögország és Törökország**

IV. Tanulmányozd a következő 16 különféle helyről származó embert, és válaszolj a feltett kérdésekre! **(minden helyes beírás 1 pont)** **25 pont**

A. quebeci papírbolt tulajdonos
B. brazil szombatáncosnő
C. mongol nomád juhtenyésztő
D. koppenhágai pincérnő
E. TelAviv-i kutatófizikus
F. teheráni pék
G. egyiptomi földművelő
H. kalkuttai jutakereskedő

I. maszáj marhapásztor
J. bolgár tűzoltó
K. belfasti (unionista) postás
L. dél-amerikai esőerdei indián
M. manilai fodrász
N. rabati üvegfüvő
O. tibeti serpa
P. dublini acélöntő

- a. 1. Milyen nyelven beszélnek az alábbi betűkkel jelölt emberek? **4 pont**
 B: portugál
 F: perzsa
 G: arab
 P: ír
2. Hány ember nem tartozik az indoeurópai nyelvcsaládba? 8 **1 pont**
3. Kik tartoznak a sémi-hámi nyelvcsaládba? (sorold fel a megfelelő betűjeleket) **3 pont**
E, G, N,
- b. Ki tartozik a mongoloid nagyrasszaba? (sorold fel a megfelelő betűjeleket) **4 pont**
C, L, M, O,
- c. Feltételezve, hogy vallásos, ki szeretne elzarándokolni
1. Lhászába? (sorold fel a megfelelő betűjeleket) C, O, **2 pont**
2. Mekkába? (sorold fel a megfelelő betűjeleket) G, N, **2 pont**
3. Hány ember keresztény vallású? 7 **1 pont**
4. Ebből hány katolikus? 4 **1 pont**
5. Ki ortodox? (sorold fel a megfelelő betűjelet/betűjeleket) J **1 pont**
- d. A foglalkozásokat figyelembe véve
1. Hányan dolgoznak a primér szektorban? 4 **1 pont**
2. Kik dolgoznak a szekunder szektorban? (sorold fel a megfelelő betűjeleket) F, N, P, **3 pont**
- e.
1. Hányan élnek az afrikai kontinensen? 3 **1 pont**
2. Ki él a legnagyobb kiterjedésű országban? (írd a vonalra a megfelelő betűjelet) A **1 pont**

V. Adott négy ország az alábbi adatokkal. Végezd el a számításokat és válaszolj a kérdésekre!

25 pont

	A ország	B ország	C ország	D ország
Terület (km ²)	350 000	340 000	8 500 000	800 000
Népesség (2010 január 1)	82 000 000	5 100 000	204 000 000	22 000 000
Élve születések (%)	8,2	10,3	18,1	37,8
Halálozások (%)	11	10,1	6,3	19,8
Migrációs mérleg (%)	2,1	0,6	-0,1	0

- a. Számold ki az országok népsűrűségét, majd rendezd őket csökkenő sorrendbe! (egy tizedessel)

A: 234,2 fő/km² B: 15 fő/km² C: 24 fő/km² D: 27,5 fő/km² (4*0,5 pont)

A > D > C > B (1 pont)

3 pont

- b. Mennyi a leggyorsabban népesedő ország természetes szaporulata?

18 ‰

1 pont

- c. Melyik országban legnagyobb az elhalálozások száma? (Írd a vonalra az ország betűjelét!)

C

1 pont

- d. Hány fővel csökken az **A ország** népessége évente?

(sz-h)-(i-e)=(8,2‰-11‰)+2,1‰=-2,8‰+2,1‰=-0,7‰

3 pont

82000000*0,7/1000=57400 fővel csökken

- e. Mennyi volt a **B ország** népessége 2011 január 1-jén?

(sz-h)-(i-e)=(10,3‰-10,1‰)+0,6‰=0,2‰+0,6‰=0,8‰-el növekedett a lakosság

5100000*0,8/1000=4080 fővel nő a lakosság

N₂₀₁₁=N₂₀₁₀+4080 fő=5100000 fő+4080 fő=5104080 fő

4 pont

- f. Mennyi lesz a **D ország** népessége 2013 január 1-jén, ha a demográfiai adatok nem változnak?

N₂₀₁₃=N₂₀₁₀+3*18‰=22000000 fő+54‰=22000000fő+1188000 fő=23188000 fő

3 pont

(54,98‰=1209560 fő→23209560 fő)

- g. A megadott országok közül társítsd a táblázat betűihez legjobban illőt! (Írd az ország nevét a betűjel mellé!) **Brazília, Magyarország, Finnország, Mozambik, Németország, Románia**

4 pont

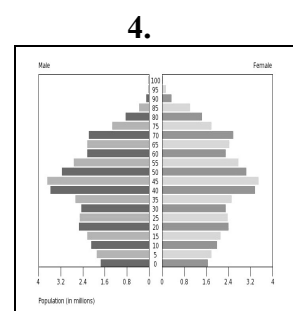
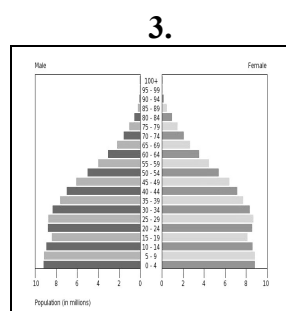
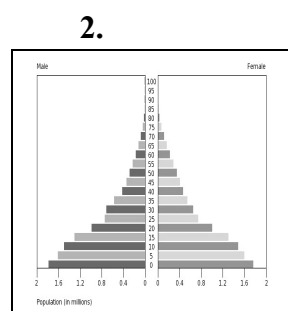
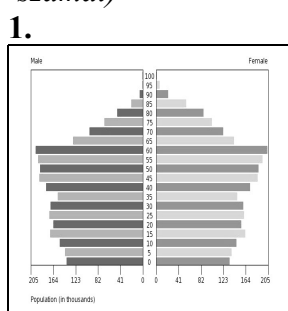
A: Németország

C: Brazília

B: Finnország

D: Mozambik

- h. Melyik korfa illik a fenti táblázat országaira? (Írd az országok betűje mellé a megfelelő korfa számát)

A: 4 B: 1 C: 3 D: 2

4 pont

- i. Nevez meg egy okot az **A-val** jelölt ország migrációs mérlegére!

pozitív migrációs mérleg: magas életszínvonal

1 pont

- j. Nevez meg egy okot a **C-vel** jelölt ország népsűrűségére!

Alacsony népsűrűség: esőerdők

1 pont

VI. Old meg a következő településföldrajzra vonatkozó feladatokat!

25 pont

a. Párosítsd a bal oldali felsorolásban levő városokat a jobb oldali felsorolásban levő funkciókkal!

9 pont

A. Davos, Innsbruck, Chamonix,	<u>3</u>	1. fürdővárosok
B. Salzburg, Canes, Los Angeles	<u>6</u>	2. kikötővárosok
C. Varanasi, Medina, Lourdes	<u>5</u>	3. téli sportturizmus
D. Göttinga, Uppsala, Bologna	<u>9</u>	4. karneválvárosok
E. Karlovy Vary, Budapest, Vichy	<u>1</u>	5. zarándokhelyek
F. Rotterdam, Hamburg, Marseille	<u>2</u>	6. zene és filmfesztivál központok
G. Zürich, London, Tokió	<u>8</u>	7. iparvárosok
H. Velence, Nizza, Rio de Janeiro	<u>4</u>	8. pénzügyi központok
I. Katowice, Doneyck, Birmingham	<u>7</u>	9. iskolavárosok

b. Hány országnak van két képviselője a felsorolt városok közül!

1 pont

5

c. A fenti városok közül sorold fel azokat melyek részei valamely megalopolisznak!

(minden helyes beírás 1 pont, de max 3 pont)

3 pont

Los Angeles, Rotterdam, Tokió, Rio de Janeiro,

d. Tedd csökkenő sorrendbe a három legnépesebb metropoliszi övezettel rendelkező várost!

2 pont

Tokió > Los Angeles > London

e. Döntsd el, hogy mely településtípusokra igazak az állítások! Írd a megfelelő részbe az állításnak megfelelő betűjelet!

10 pont

- A. város
- B. falu
- C. tanya
- D. város és falu
- E. falu és tanya
- F. mindhárom
- G. egyik sem

Betűjel	Állítás
E	A mezőgazdaság hívta életre.
F	Állandó településtípus.
F	Lakófunkciója is van.
G	Ebbe a településtípusba tartozott a jurta.
C	Nincs központi funkciója.

Betűjel	Állítás
A	Nagy-Britannia népességének nagyrésze itt lakik.
C	Észak-amerikai változata a farm.
F	Idegenforgalmi szerepe is lehet.
D	Csoportosítása a népességszám alapján is történhet.
A	A XX-XXI. században a legdinamikusabban fejlődik.

VII. Írd a meghatározások elé a megfelelő betűjeleket!**12 pont****A. feketekőszén B. kőolaj C. a Föld belső hője D. napsugárzás E. szél**

- D.** 1. Legnagyobb mennyiségben a forró övezet sivatagi területein áll rendelkezésre.
A. 2. Az energiagazdaságban betöltött vezető szerepét a XX. század közepén elveszítette.
B. 3. Szerepének felértékelődése szorosan összekapcsolódik a közlekedés fejlődésével.
C. 4. Hasznosításának nagy hagyományai vannak Izlandon.
B. 5. Napjainkban a vegyipar fő nyersanyaga.
D. 6. A mediterrán országokban nyáron kiegészítő energiaforrásként hasznosítják.
A. 7. Jelenlegi ismereteink szerint ebből az energiaforrásból mintegy 500 év múlva kimerülnek a Föld készletei.
E. 8. Felhasználása az ipari forradalomig Európa-szerte általános volt, a gőzgép azonban háttérbe szorította.
E. /D. 9. A közlekedésben energiaforrásként (áramforrásként) történő nagyobb mértékű hasznosítása az ágazat okozta környezeti károkat is mérsékelheti.
C. 10. Hazánkban a jelentős készletek ellenére ma még csak fóliasátrak, kisebb lakótelepek fűtésére használják.
B. 11. Jelentősége miatt ma már világpolitikai tényezővé is vált.
E. 12. Energiáját már az ókori hajósok is használták..

VIII. Állítsd a megjelölt szempont szerint csökkenő sorrendbe a következő fogalmakat! 10 pont
(A teljesen helyes sorrend ér 1 pontot.)

1. Földrészek népessége:

A. Ausztrália B. Európa C. Amerika **C > B > A**

2. Vallások követői:

A. buddhista B. izraelita C. mohamedán **C > A > B.**3. Országok területe (km²):A. Kanada B. Brazília C. Svédország **A > B > C**

4. Széntermelés:

A. India B. Lengyelország C. USA **C > A > B**

5. Az energiahordozók részesedése a világ alapenergia-termeléséből:

A. atomenergia B. gáz C. kőolaj **C > B > A**

6. Uránérc-termelés:

A. Ausztrália B. Románia C. Kanada **C > A > B**

7. Vasérc-termelés:

A. Svédország B. Brazília C. Oroszország **B > C > A**

8. Aranytermelés:

A. Peru B. Ausztrália C. Oroszország **B > C > A**

9. Kőolaj-kitermelés:

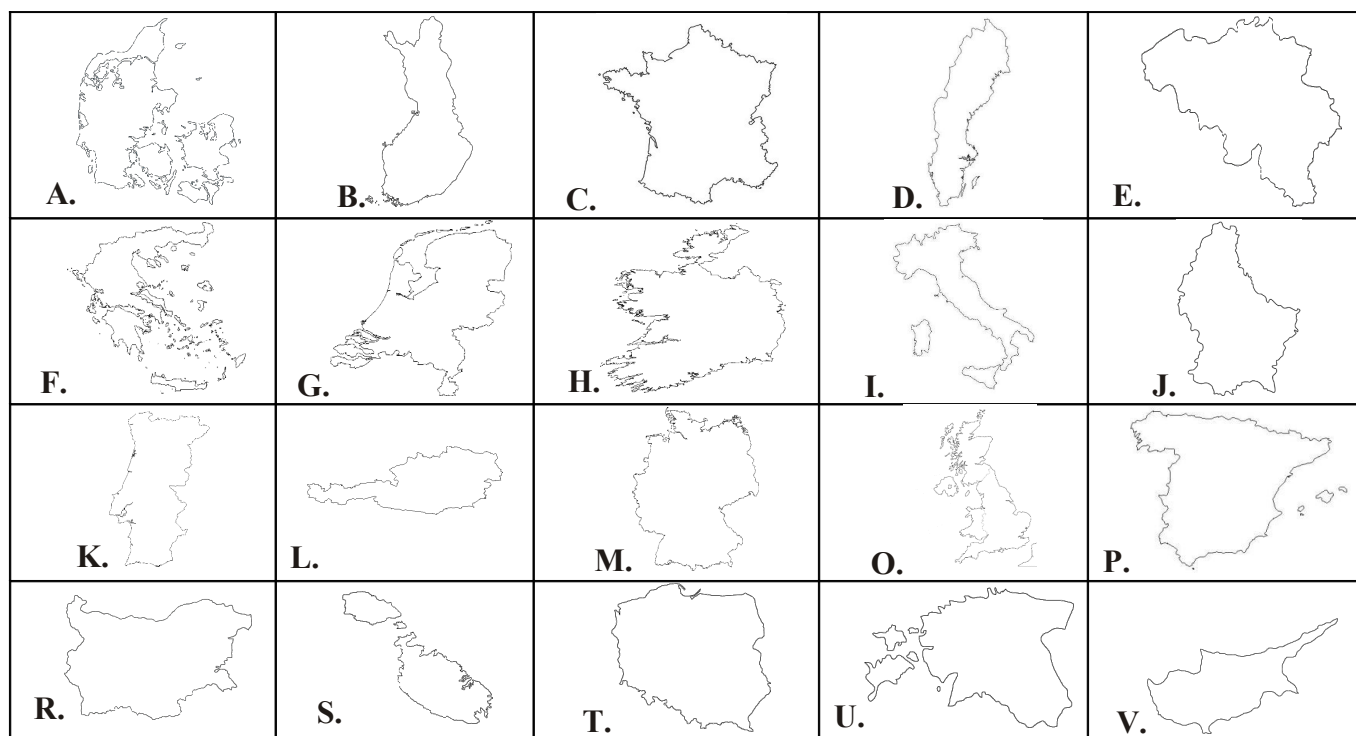
A. Norvégia B. USA C. Németország **B > A > C**

10. Földgáztermelés:

A. Oroszország B. Kanada C. Hollandia **A > B > C**

IX. A meghatározások alapján nevezd meg a 15 adott EU tagországot, és keresd meg a hozzájuk tartozó térképkontúrokat az (A térképkontúrok nem méretarányosak.) **22 pont**

1. Az etnikai megosztottság szigete.
2. Kultúrák határán található, nevét egy lovagrend is viseli.
3. Legfontosabb erőforrása a jó minőségű vasérc.
4. A divat, a borok, a sajtok és a luxuscikkek országa.
5. Nemzetiségi konfliktustól hevített, fiatal szövetségi állam, az EU számos központjával.
6. A smaragdsziget, lakói büszkéek kelta őseikre és katolikus vallásukra.
7. Kétarcú ország melynek fővárosában írták alá az EU alapító okiratát.
8. A mobilkommunikáció úttörőivé vált nyelvrokonaink.
9. Csatornák, gátak és vizimalmok földje „virágzó” mezőgazdasággal.
10. A szélenergia modernkori hasznosításának bölcsője és a Lego szülőhazája.
11. Gazdag szigetvilággal és az EU legnagyobb kereskedelmi flottájával rendelkező ország.
12. Az Európai Unió legerősebb gazdasága.
13. Az egy főre eső legnagyobb jövedelmet valósítja meg az EU-ban.
14. Narancsáról és bikaviadalairól híres.
15. A külön szigetlakók hazája sajátos hagyományokkal, és aktív külpolitikával.

Meghatározások száma	Ország neve	EU csatlakozás éve	Térkép betűjele
1.	Ciprus	2004	V.
2.	Málta	2004	
3.	Svédország	1995	D.
4.	Franciaország	1957	C.
5.	Belgium	1957	E.
6.	Írország	1973	H.
7.	Olaszország	1957	I.
8.	Finnország	1995	B.

Meghatározások száma	Ország neve	EU csatlakozás éve	Térkép betűjele
9.	Hollandia	1957	G.
10.	Dánia	1973	A.
11.	Görögország	1981	F.
12.	Németország		M.
13.	Luxemburg	1957	J.
14.	Spanyolország	1986	P.
15.	Nagy-Britannia	1973	O.

Összesen 22 pont
(minden helyes válasz 0,5 pont)

X. Tanulmányozd a képeket és válaszolj a kérdésekre!

31 pont

1

2

3

4

5

6

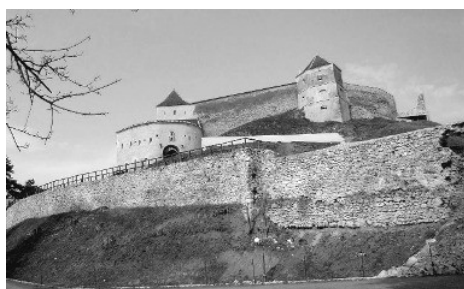
7

8

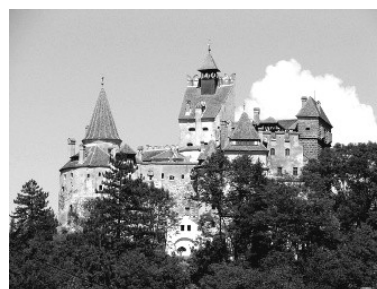
9

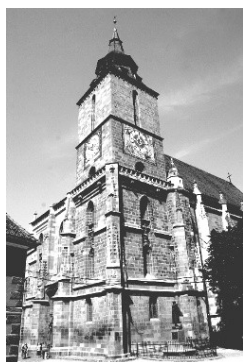
10

11

12

13

14

a. Nevezd meg a képeken látható műemlékeket, magyar településneveket használva! **14 pont**

1. <u>kisdisznódi erődtemplom</u>	8. <u>Fogaras vára</u>
2. <u>a kerci apátság romjai</u>	9. <u>Schuller-ház, Medgyes</u>
3. <u>nagyszebeni evangél. templom</u>	10. <u>barcarozsnyói parasztvár</u>
4. <u>berethalmi erődtemplom</u>	11. <u>nagybaromlaki erődtemplom</u>
5. <u>prázsmári erődtemplom</u>	12. <u>Töröcsvár</u>
6. <u>Brassó régi városháza</u>	13. <u>brassói Fekete-templom</u>
7. <u>szászfehéregyházi erődtemplom</u>	14. <u>medgyesi erődtemplom</u>

b. Nevezd meg az alábbi műemlékek építészeti stílusát! **6 pont**

1. <u>román-kor</u>	8. <u>reneszánsz</u>
3. <u>gótikus</u>	9. <u>reneszánsz</u>
6. <u>barokk</u>	13. <u>gótikus</u>

c. Melyik műemlék(ek) építése nem a szászok/németek által kezdeményezett? Írd a vonalra a megfelelő számot/számokat!

8, 12 **2 pont**

d. Melyik erődtemplom(ok) építése kötődik a cisztercitákhoz? Írd a vonalra a megfelelő számot/számokat!

2, 5 **2 pont**

e. 1572-1867 között az erdélyi evangélikus püspökség székhelye. Írd a vonalra a megfelelő számot!

4 **1 pont**

f. Anatóliai szőnyeggyűjteményéről is híres. Írd a vonalra a megfelelő számot!

13 **1 pont**

g. Erdély legnagyobb parasztvára. Írd a vonalra a megfelelő számot!

10 **1 pont**

h. Melyik műemlékek állnak az UNESCO világörökség védelme alatt? Írd a vonalra a megfelelő számot/számokat!

4,5,7,11 **4 pont**